

การแผ่ขยายอิทธิพลของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) กับผลกระทบทางเศรษฐกิจ

การแผ่ขยายอิทธิพลอย่างรวดเร็วของกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State : IS) หรือกลุ่มไอเอส ถือเป็นภัยคุกคามอันดับต้นๆ ของประชาคมโลกในขณะนี้ เนื่องจากกลุ่มไอเอสได้ก่อเหตุสะเทือนขวัญและสร้างความหวุ่นวิตกไปทั่วโลก ขณะเดียวกันยังสามารถบุกยึดเมืองยุทธศาสตร์สำคัญทั้งในอิรักและซีเรียได้อย่างรวดเร็ว โดยมีเป้าหมายที่จะสถาปนารัฐอิสลามทั่วพื้นที่ของอิรักและซีเรีย รวมทั้งการนำกฎหมายอิสลามมาบังคับใช้อย่างเข้มงวดในพื้นที่ที่กลุ่มไอเอสปกครอง นอกจากนี้ ยังสร้างความขัดแย้งกับประเทศอื่นๆ อาทิ จอร์แดน ลิเบีย และอียิปต์ **จนปัจจุบันกลุ่มไอเอสถือเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่อันตรายที่สุดในโลก** ล่าสุดกลุ่มไอเอสยังได้ตอบรับคำประกาศสมักรักดีจากกลุ่มโบโก ฮาราม ซึ่งเป็นกลุ่มติดอาวุธฟิเคออิสลามิสต์ที่ก่อเหตุรุนแรงอยู่ในไนจีเรีย นับเป็นการขยายอิทธิพลทางอ้อมของกลุ่มไอเอสเข้าสู่ภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก

หมายเหตุ : พื้นที่สีแดง คือ พื้นที่ที่กลุ่มไอเอสยึดครอง ที่มา : CNN

แม้ว่าในขณะนี้กลุ่มพันธมิตรภายใต้การนำของสหรัฐฯ ได้ปฏิบัติการโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มไอเอสทั้งในอิรักและซีเรีย แต่สถานการณ์ความรุนแรงในช่วงที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของหลายประเทศโดยเฉพาะอิรักและซีเรีย รวมทั้งประเทศที่อยู่ในดินแดนที่เรียกว่า **“Greater Levant Area”** ประกอบด้วยตุรกี ซีเรีย เลบานอน จอร์แดน อียิปต์ และอิรัก ซึ่งนักวิเคราะห์คาดว่าสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้สร้างความเสียหายให้กับเศรษฐกิจของประเทศใน Greater Levant Area เป็นมูลค่าสูงถึง 35 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของอิรักและประเทศในดินแดน Greater Levant Area

ต้นตอของปัญหา : นักวิเคราะห์คาดว่าความขยายอิทธิพลของกลุ่มไอเอสในอิรักส่วนหนึ่งเป็นผลจากความขัดแย้งทางศาสนาและปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองในอิรัก กล่าวคือ ชนชั้นปกครองของอิรักเป็นมุสลิมนิกายชีอะห์ ส่วนกลุ่มไอเอสเป็นมุสลิมนิกายซุนนี ซึ่งความขัดแย้งระหว่างสองนิกายมีมาเป็นเวลานาน นอกจากนี้ ในช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรี Nouri al-Maliki ซึ่งเป็นมุสลิมนิกายชีอะห์ บริหารประเทศ ได้สร้างความไม่พอใจเป็นอย่างมากให้กับชาวมุสลิมนิกายซุนนีที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือของอิรัก เนื่องจากเห็นว่ามีการใช้อำนาจบริหารบ้านเมืองที่ไม่ชอบธรรม โดยเฉพาะการบริหารจัดการรายได้จากน้ำมันที่ไร้ประสิทธิภาพ โดยมีการประมาณการรายได้ของรัฐบาลอิรักจากการผลิตน้ำมันในช่วงปี 2553-2556 มีมูลค่าสูงถึง 100 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งหากมีการกระจายรายได้ในส่วนนี้อย่างเท่าเทียมกันจะทำให้ทุกคนครบถ้วนในอิรักมีรายได้เพิ่มขึ้นราว 50 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน แต่กลับไม่มีการกระจายรายได้สู่ประชาชน นอกจากนี้ การบริหารงบประมาณที่ไร้ประสิทธิภาพยังสะท้อนให้เห็นได้จากกระบวนราชการที่ล่าช้าในอิรัก โดยเฉพาะในภาคพลังงานที่ไม่ได้รับการพัฒนามาเป็นเวลากว่า 10 ปี ซึ่งปัจจุบันการผลิตกระแสไฟฟ้าของอิรักเพิ่งกลับมาเท่ากับปริมาณที่ผลิตได้ในยุคที่อดีตนายกรัฐมนตรีซัดดัม ฮุสเซน ปกครองประเทศหรือในช่วงก่อนปี 2546

ผลกระทบต่ออิรัก : สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในอิรักส่งผลกระทบโดยตรงต่อตลาดแรงงานในประเทศ โดยทำให้จำนวนแรงงานลดลงจากการเสียชีวิตและการลี้ภัยออกนอกประเทศ **รวมทั้งระบบโครงสร้างพื้นฐานในประเทศที่ถูกทำลาย** ซึ่งรัฐบาลอิรักต้องใช้งบประมาณมหาศาลในการฟื้นฟูประเทศ นอกจากนี้ การขยายอิทธิพลของกลุ่มไอเอสยังเป็นการบังคับให้รัฐบาลอิรักต้องเพิ่มการใช้จ่ายด้านความมั่นคงทั้งทางทหารและการดูแลผู้ลี้ภัยที่มีจำนวนหลายล้านคน ขณะที่รายได้ของรัฐบาลอิรักมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากวิกฤตราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ตกต่ำ **จึงมีความเป็นไปได้ที่รัฐบาลอิรักจะประสบภาวะขาดดุลงบประมาณในปี 2558**

ผลกระทบต่อตุรกี : แม้ว่าภาคการผลิตน้ำมันของอิรักจะได้รับผลกระทบไม่มากนักจากกลุ่มไอเอส เนื่องจาก 6 ใน 8 แหล่งผลิตน้ำมันหลักของอิรักอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ของชาวมุสลิมนิกายชีอะห์และยังไม่ถูกยึดครองจากกลุ่มไอเอส แต่การที่กลุ่มไอเอสโจมตีแหล่งน้ำมันจากเมือง Kirkuk ทางภาคเหนือของอิรัก ไปยังตุรกี ได้ส่งผลให้การส่งออกน้ำมันจากอิรักไปตุรกีต้องหยุดชะงักลง **อีกทั้งยังทำให้การค้าของทั้งสองประเทศมีแนวโน้มชะลอตัวลง** (สินค้าที่ค้าขายกัน ได้แก่ สินค้าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม เชื้อเพลิง และยานพาหนะ เป็นต้น) เนื่องจากเส้นทางขนส่งสินค้าทางภาคเหนือของอิรักได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทำให้รถบรรทุกสินค้าจากตุรกีต้องเปลี่ยนไปใช้เส้นทางที่ไกลกว่าเดิมโดยผ่านอิหร่านเพื่อขนส่งสินค้าไปยังพื้นที่ภาคใต้ของอิรัก ส่งผลให้การขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้นมากและอาจไม่คุ้มที่จะขนส่งสินค้าจากตุรกีมายังอิรัก

ผลกระทบต่อซีเรีย : การที่กลุ่มไอเอสสามารถยึดครองพื้นที่บริเวณพรมแดนระหว่างอิรักและซีเรีย รวมทั้งทำขนส่งสินค้าหลายแห่งที่ทั้งสองประเทศใช้ขนส่งสินค้า ทำให้ในช่วงที่ผ่านมา **ซีเรียไม่สามารถนำเข้าสินค้าโดยเฉพาะสินค้าอาหารจากอิรักได้ จนทำให้เกิดการขาดแคลนอาหารในประเทศ** นอกจากนี้ กลุ่มไอเอสยังสามารถยึดครองแหล่งน้ำมันขนาดใหญ่ที่สุดในซีเรีย ซึ่งมีสัดส่วนการผลิตคิดเป็น 60% ของปริมาณการผลิตน้ำมันทั้งประเทศ ประกอบกับการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรของซีเรียลดลงมาก ทำให้ในปี 2557 ยอดขาดดุลการค้าของซีเรียเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งเกิดภาวะเงินเฟ้อและทำให้ความต้องการถือครองเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นมาก

แม้ว่าปัจจุบันการก่อความรุนแรงของกลุ่มไอเอสยังอยู่ในพื้นที่จำกัดและยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกโดยรวมไม่มากนัก แต่เป็นที่คาดว่ากลุ่มไอเอสจะยังคงมุ่งทำลายเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางโดยเฉพาะประเทศใน Greater Levant Area อันจะนำมาซึ่งความวุ่นวายทางการเมืองในภูมิภาค ซึ่งถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของกลุ่มไอเอส อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ดังกล่าวอาจลุกลามบานปลายจนกระทบต่อเศรษฐกิจและการเมืองโลก หากกลุ่มไอเอสมุ่งเป้าโจมตีประเทศนอกภูมิภาค โดยเฉพาะสหรัฐฯ และประเทศในยุโรป

Disclaimer : ข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด